

blok, kadınları kucaklamayı sürdürecek

Cevriye Aydın*

3 Kasım'la birlikte önemli bir süreç geride bıraktık. En çok tartışılan konulardan biri olan baraj sorunu nedeniyle seçimler, on sekiz partiden sadece ikisine TBMM kapılarını açtı. Seçmenlerin yüzde 60'ı Meclis'te temsil edilmiyor.

Daha sayılabilecek önemli pek çok sonuçtan biri olan seçmen çoğunluğunun temsil edilmediği bir parlamento ise en önemli sonuç olsa gerek.

Ama seçim sürecinin böyle sonuçlanmasını yönlendiren tek etken seçim yasaının antidemokratik yapısı değil kuşkusuz. Seçimler, bir yanda sermaye, devlet ve medya desteğini arkasına alarak devasa olanaklarla seçim çalışması yürüten sermaye partilerinin; öte yanda sadece emekçilerle yüz yüze gelmekten başka bir olanağı olmadığı gibi Yargıtay Başsavcısı'ndan medyasına, tehdidi ne kadar birçok engelle mücadele ederek çalışma yürüten Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu'nun yarıştığı eşitsiz, adaletsiz ve halkın özgür iradesinin ortaya çıkmasını olanaksızlaştıran koşullar altında gerçekleşti.

Bütün bu eşitsiz ve aleyhte koşullara karşın bu seçimde emekçilerin en önemli kazancı, bu vesileyle kurulmuş bulunan Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu oldu. Türkiye'nin her kökenden ezilenleri, ama en önemlisi bugüne kadar sermaye ve siyasal iktidarın karşı karşıya getirmeye çalıştığı Kürt ve Türk emekçileri, DEHAP çatısı altında yürütülen çalışmalar içinde şimdiye kadar bulamamışları tarihsel bir olanağa, birlikte politika yapma olanağına kavuştular.

Önyargıları kırmak

Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu, bütün bu engellerden daha büyük bir engelle de yüz yüze idi. Geçen yüzyılın ilk yarısında bilimin önündeki en önemli sorun, atomun parçalanması sorunu idi ve bu başarılmıştı. Ama atomun parçalanmasından daha zor olduğu söylenen bir şey vardı: Bir önyargıyı kırmak. Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu, Türkiye emekçilerinin Kürt sorunu ve Kürt ezilenleri hakkındaki önyargısını kırdı, aynı şey Kürt işçi-emekçi açısından da gerçekleşti. Bu engelin aşılmasında önemli bir adım attı.

Aynı adım, eğitimsizliğin, toplumsal yaşamdan dışlanmışlığın, eşitsizliklerin en koyu olduğu, bu nedenle de önyargıların da en koyu, özgüvenin, politik çalışma deneyiminin en az olduğu emekçi kadınlar arasında atıldı.

Pek çoğu Türkçe'yi konuşmakta zorlanan orta yaşın üzerindeki Kürt kadınları, kardeşliğin, barışın, emeğin ve eşitliğin kazanması için bütün

Her ne kadar seçim yasalarının koyduğu baraj aşılamamış, burjuva medyası tarafından görülmemeyle cezalandırılıp, karanlık için elden gelen yapılmış da olsa şu gerçek ortadadır: Dallanıp büyümeye elverişli bir tohum toprağa atılmış, bir olgu mayalanmıştır. Türkiye'nin diğer kökenlerden işçi-emekçi ve ezilen kadınlarının ileri kesimleriyle Kürt işçi, emekçi ve ezilen kadınlarının ileri kesimleri, bloğun başarısı için bir çaba içinde olanlar arasındaki karşılıklı önyargı eşiği aşılmıştır. Birliğin olanakları, gücü ve coşkusu, birlikte iş ve politika yapmanın karşılıklı öğreticiliği ve zenginleştirici niteliği ve başarı yeteneği ortak bir kazanım olarak bilinçlere kazınmıştır

Emekçi kadınların çalışmalara katılımı, blok çalışmalarına hız kazandırmış, önemli bir itici güç ve kazanç sağlamıştır.

acılarını, yakınmalarını bir yana bırakarak, toplantılarda, ev ziyaretlerinde Kürtçe düşündüklerini Türkçe söyleyebilmek için dillerinin sınırlarını zorlayarak, kazanmak için ellerinden gelen en çoğunu yapmaya çalıştılar. DEHAP'ın kadın adayları, bloğu oluşturan partilerin militanından sempatanına kadar bütün kadından emekçileri, genç kızlar büyük bir coşku, heyecan ve kararlılıkla kardeşliğin ve emekçi kadınların sesinin Meclis'e taşınmasının önemini anlatmaya çalıştılar.

Alanlara kadın damgası

Emekçi Kürt kadınlarının alanlara onbinler, yüzbinler halinde akışı, Türkiye genelindeki miting ve gösterilerde ezici çoğunluğunu Kürt kadın ve genç kızların oluşturduğu milyonlarla ifade edilebilecek kitlesellik, emekçi kadınların uyanış ve kurtuluş yolu arayışlarının ifadesi olarak Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu'na verdikleri toplumsal desteği, aynı zamanda toplumsal bir dönüşüm rolü biçtikleri blokta etkin bir güç olarak yer alma iradelerini gösterdi. Elbette bu önemli kitlesel kadın katılımı, aynı ihtiyaç içindeki milyonlarca kadının azınlık bir kesimdir. Ama temel karakteri yoksul ve emekçi, buna

karşın yer yer ifade ediliş biçiminin sınırlılığında bağımsız olarak bugünün politik görevi etrafında kenetlenme bilincini ortaya koymuş ileri kesimdir ve Türkiye emekçi kadın hareketi açısından dinamizm ve ıllut kaynağıdır. Başta Güneydoğu illeri olmak üzere Adana, İzmir, Mersin, İstanbul gibi belli büyük illerde Newroz ve 1 Mayıs'ı kutlayan yığın-sallık, dayanışmalı bloğun temsil ettiği başta Türk-Kürt olmak üzere her kökenden emekçinin birliğinin coşkusu, bloğun adının yansıttığı temel evrensel özlemlerden almaktadır.

Alanlarda toplanan yığınlarla, kadınlar ve gençler damgasını vurdu. Ama özellikle varoşların işçi, işsiz, ev kadını gibi ezilen kadınları, çoğunluğu Kürt kadınları... Haksızlıklardan, eşitsizliklerden, gelenek göreneklerin kuşatmasından, dışlanmaktan, dilye-kültürle yok sayılmaktan, işsizlik, göç, konut, sağlık sorunlarından, eğitimsizlikten, savaşın ve onun getirdiği kayıp ve yıkımlardan en çok çekener... Emeğin değer bulmasına, haklara ve özgürlüklere kavuşmaya, eşitsizliklerin son bulmasına en çok ihtiyacı olanlar, ezilen kadınlar Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu'nun en yığınsal destekçileri oldular. Türk-

Kürt ve her kökenden emekçinin kardeşçe birliğinin, dayanışmasının en ateşli propogandacıları oldular. Çünkü onlar, bu birliğin ve dayanışmanın eksikliğinin acısını envari çeşit sonuçlarıyla en çok çeken toplu kesimi olarak, değerini de en iyi bilenlerdi.

Her ne kadar seçim yasalarının koyduğu baraj aşılamamış olsa da burjuva medyası tarafından görülmemeyle cezalandırılıp, karanlık için elden gelen yapılmış olsa da şu gerçek ortadadır: Dallanıp büyümeye elverişli bir tohum toprağa atılmış, bir olgu mayalanmıştır. Türkiye'nin diğer kökenlerden işçi-emekçi ve ezilen kadınlarının ileri kesimleriyle Kürt işçi, emekçi ve ezilen kadınlarının ileri kesimleri, bloğun başarısı için en azından en çoğuna bir çaba içinde olanlar arasındaki karşılıklı önyargı eşiği aşılmıştır. Birliğin olanakları, gücü ve coşkusu, birlikte iş ve politika yapmanın karşılıklı öğreticiliği ve zenginleştirici niteliği ve başarı yeteneği ortak bir kazanım olarak bilinçlere kazınmıştır. Bu nedenle seçimin sonuçları, DEHAP'ın barajı aşmamış olması, çabaların boşa gittiğini değil, aksine yoğunlaştırılmasına ve birliğin güçlendirilip, geliştirilmesine olan gereksinimi göstermiştir. DEHAP'ın seçim bildirgesinde ortaya konan talepler ve program, elbette seçmen azınlığının temsilcisi, IMF'ci bir Meclis ve hükümet tarafından gerçekleştirilecek değildir.

Mücadele çoğalarak sürecek

Beykoz'da seyyar satıcı eşini bir trafik kazasında kaybettikten sonra kuması ve iki çocuğuyla işsiz, çadırda yaşamak zorunda olan ve bütün seçim sürecinde konuşamadığı Türkçe'yle çalışmalara katılan Adile'nin bütün yaşamsal sorunları ortada çözüm beklemektedir. İstanbul'da, Türkiye'nin pek çok yerinde sayıları hızla artan Adile'ler, mesleği ev kadınlığı olan 12 milyon, bunlar arasında yemiyelik temizlik işleri için gidebildiği ev sayısı azalan binlerce, eşi-çocuğu işsiz sayısı milyonlara vuranlar, sigortasız, sendikasız, asgari ücret ve altında paralarla günde on-on iki saat çalışan ve böyle bir iş bulabildiği için şanslı sayılan onbinlerce aynı yazgıya şu veya bu ölçüde paylaşılmaktadır ve tümünün temel sorunları acil çözüm beklemektedir.

Seçim süreci içindeki çalışmalar sırasında bir kez daha anlaşıldı ki, Türk-Kürt her kökenden emekçi ka-

Parlamentoya 24 kadın milletvekili girdi...

3 Kasım seçimleri sonucunda oluşan yeni parlamentoda, kadın milletvekillerinin sayısı 24'de kaldı. Geçen dönem 23 kadın aday milletvekili seçilmeyi başarırken, bu dönem bu sayı 24'e çıktı. AK Parti'den 13, CHP'den ise 11 kadın aday milletvekili seçildi. Böylece kadınlar, 550 kişilik parlamentoda yüzde 4.3 oranında temsil edildi. 21. Dönemde bu oran yüzde 4.18'di. 22. Dönem Parlamentosu'nun kadın milletvekilleri şöyle:

AKP:

Ayhan Zeynep Tekin (Adana), Reyhan Balandı (Afyon), Remziye Öztoprak (Ankara), Semiha Oyüş (Antalya), Fatma Şahin (Gaziantep), Gülseren Topuzlu (İstanbul), Zeynep Karahan Uslu (İstanbul), Nimet Çubukçu (İstanbul), Güldal Akşit (İstanbul), İnci Gülser Özdemir (İstanbul), Halide İncekara (İstanbul), Nükhet Hotar (İzmir), Serpil Yıldız (İzmir)

CHP:

Nevin Gaye Erbatur (Adana), Oya Arslan (Ankara), Ayşe Gülsün Bilgehan (Ankara), Ozlem Çerçioğlu (Antalya), Güldal Okuducu (İstanbul), Bihun Tanaylıgil (İstanbul), Birgen Keleş (İstanbul), Zeynep Damla Gürel (İstanbul), Sıdika Aydoğan (İstanbul), Türkhan Miçoğulları (İzmir), Canan Antman (İzmir).

dinin çalışmalara katılımı bloğun olanaklarını, yüz yüze geldiği emekçi sayısını artırmıştır. İlk kez bu kadar yaygın bir emekçi-ev kadını kesimi IMF ve savaş karşı hak ve özgürlükleri içeren emek, barış ve demokrasi güçlerinin programı hakkında bilgi sahibi olmuş, bunların önemli bir bölümü de bu programa oy vermiştir. Geleneksel ilişkileri bakımından ve vermeye ikna olmaması bile olsa yüz yüze geldiğimiz her on kadından dokuzunun seçimlerden sonra da bilgilenmek ve katılmak için çalışmalar ve gelişmelerden haberdar edilmeyi istediğini söylemesi, bizler için önemli bir itici güç ve kazanç olarak ortadadır.

Bu durumda Emek, Barış ve Demokrasi Bloğu'na, onun geliştirilmesine olan gereksinme ve programının gerçekleştirilmesi yolunda mücadeleyi sürdürecektir. Burada da ona en yığınsal desteği veren ezilen kadınların dışında kalan örgütsüz kadın kesimlerini de örgütleme ve mücadeleye kazanma azmiyle çalışmalarını sürdüremesi, kaçınılmaz bir zorunluluk olarak önümüzde durmaktadır.

* EMEP GYK Üyesi

